Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Țonov Irina)
Dosarul: nr.2a-4602/23 (2-23055381-02-2a-14122023)

D E C I Z I E

11 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Mihaila Viorica
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul***** în interesele apelantului ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La data de 13 aprilie 2023, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta ***** a indicat că la data de 23 august 2019 a încheiat căsătoria cu pârâtul *****, eveniment înregistrat în Registrul actelor civile OSC mun. Chișinău. Aceasta este a doua căsătorie, copii comuni cu pârâtul nu are.

Susține că viața în comun, în familie a eșuat, deoarece nu mai găsesc compromisuri cu ***** la soluționarea problemelor cotidiene, foarte des se ceartă din cauza unor motive neserioase pentru că au păreri diferite asupra problemelor, viziunilor, se ofensează reciproc, atmosfera care acționează negativ asupra lor.

Relevă că de mai bine de un an de zile, ***** și ***** nu mai locuiesc împreună, nu duc o gospodărie comună, astfel că fiecare își are viața sa personală.

Menționează că a încercat de nenumărate ori să amelioreze situația în familie, însă încercările acesteia nu s-au soldat cu succes, iar acum a ajuns la ferma convingere, că unica ieșire din situația creată este desfacerea căsătoriei, termenul pentru conciliere nefiind necesar.

Afirmă că de nenumărate ori i-a comunicat pârâtului *****despre dorința de a desface căsătoria la oficiul stare civilă, dat fiind faptul că copii comuni nu au, dar acesta din urmă nu-și dă acordul, refuză de a se prezenta în mod benevol

la oficiul stare civilă, motiv pentru care s-a adresat cu prezenta acțiune în judecată.

Conform prevederilor art.37 din Codul Familiei, în cazul în care unul dintre soți refuză să se prezinte la organul de stare civilă sau notar legiuitorul a investit instanța de judecată cu prerogativă obligatorie de desfacere a căsătoriei.

Solicită reclamanta ***** desfacerea căsătoriei încheiate între ***** și *****înregistrată cu nr.633 în Registrul actelor de stare civilă a OSC mun. Chișinău la data de 23 august 2019, compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2023, acțiunea a fost admisă.

La data de 02 noiembrie 2023, avocatul***** în interesele apelantului ***** a declarat cerere de apel împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea acesteia a indicat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe, dat fiind emisă cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material, o consideră neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

Menționează că deși reclamanta indică în cererea de chemare în judecată că i-ar fi comunicat apelantului privind dorința acesteia de a desface căsătoria la oficiul de stare civilă, ultimul nu-și dă acordul, refuză să se prezinte benevol, această afirmație nu corespunde realității, nefiind probată în nici un fel.

Susține că prin referința depusă la 10 august 2023, apelantul a recunoscut acțiunea civilă în partea desfacerii căsătoriei și în partea compensării în mod egal a taxei de stat la eliberarea certificatului de divorț.

Totodată, indică că instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederii din art.97 alin.(3) CPC, care prevede expres că dacă reclamantul a intentat acțiunea fără a înainta în prealabil pretenții pârâtului, iar pârâtul a recunoscut în judecată imediat pretențiile, cheltuielile de judecată se suportă de reclamant.

Reprezentantul apelantului, *****, avocatul***** în ședința instanței de apel a solicitat admiterea cererii de apel în sensul formulat.

Reprezentantul intimatei, *****, avocatul ***** în ședința instanței de apel a solicitat respingerea cererii de apel, menținerea hotărârii primei instanțe.

Audiind reprezentanții părților în proces, studiind cererea de apel în cumul cu materialele cauzei, Colegiul civil consideră apelul declarat neîntemeiat care urmează a fi respins din următoarele raționamente.

În conformitate cu prevederile art.385 lit. a) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și

obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art.117 alin.(1) și (2) CPC, probe în cauze civile sânt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. În calitate de probe în cauzele civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei și admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform art.9 alin.(1) și (2) din Codul civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sânt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile legislației civile.

(2) Drepturile și obligațiile civile apar:

a) din contracte și din alte acte juridice;

b) din acte emise de o autoritate publică, prevăzute de lege drept temei al apariției drepturilor și obligațiilor civile;

c) din hotărâre judecătorească în care sânt stabilite drepturi și obligații;

d) în urma creării și dobândirii de bunuri în temeiuri neinterzise de lege;

e) în urma elaborării obiectelor de proprietate intelectuală;

f) în urma cauzării de prejudicii unei alte persoane;

g) în urma îmbogățirii fără justă cauză;

h) în urma altor fapte ale persoanelor fizice și juridice și a unor evenimente de care legea leagă apariția unor efecte juridice în materie civilă.

În conformitate cu art.10 alin.(1) și (2) din Codul civil, persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Potrivit art.11 alin.(1)-(2) din Codul civil, buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

În special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Conform art.16 alin.(1) din Codul civil, apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului;

j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică;

k) alte căi prevăzute de lege.

Conform art.2 alin.(3) din Codul familiei, ***relațiile familiale sânt reglementate în conformitate cu următoarele principii:*** monogamie, ***căsătorie liber consimțită între bărbat și femeie***, egalitate în drepturi a soților în familie, sprijin reciproc moral și material, fidelitate conjugală, prioritate a educației copilului în familie, manifestare a grijii pentru întreținerea, educația și apărarea drepturilor și intereselor membrilor minori și ale celor inapți de muncă ai familiei, soluționare, pe cale amiabilă, a tuturor problemelor vieții familiale,

inadmisibilitate a amestecului deliberat în relațiile familiale, liber acces la apărarea, pe cale judecătorească, a drepturilor și intereselor legitime ale membrilor familiei.

Potrivit art.11 alin.(1) din Codul familiei, pentru încheierea căsătoriei este necesar ***consimțământul*** reciproc, neviciat, exprimat personal și necondiționat, al bărbatului și femeii care se căsătoresc, precum și atingerea de către ei a vârstei matrimoniale.

Conform art.33 alin.(2) din Codul familiei, căsătoria poate înceta prin divorț (desfacere), în baza cererii unuia sau a ambilor soți ori a tutorelui soțului în privința căruia s-a instituit măsura de ocrotire judiciară sub forma tutelei.

În corespundere cu art.37 alin.(1)-(5) din Codul familiei, ***dacă soții au copii minori comuni*** și nu au ajuns la un acord privind întreținerea, educația și domiciliul acestora sau ***în lipsa acordului la divorț al unuia dintre soți***, cu excepția cazurilor prevăzute la art.36 alin.(2) și a cazurilor în care căsătoria a fost desfăcută prin încheiere notarială, ***desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească***.

Desfacerea căsătoriei are loc pe cale judecătorească și în cazurile când există acordul la divorț al ambilor soți, însă unul dintre ei refuză să se prezinte la organul stare civilă pentru soluționarea problemei.

Instanța judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că conviețuirea soților și păstrarea familiei în continuare sânt imposibile.

Dacă, în procesul examinării cererii de desfacere a căsătoriei, unul dintre soți nu-și dă acordul la divorț, instanța judecătorească va amâna examinarea cauzei, stabilind ***un termen de împăcare de la o lună la 6 luni***, cu excepția cauzelor de divorț pornite pe motivul violenței în familie confirmate prin probe.

Dacă măsurile de împăcare nu au dat efecte și soții continuă să insiste asupra divorțului, instanța judecătorească va satisface cererea respectivă.

În temeiul art.9 alin.(1) și (2) CPC, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sânt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Din actele cauzei Colegiul a stabilit că ***** și ***** la data de 23 august 2019 au încheiat căsătoria, eveniment înregistrat și trecut în registrul de stare civilă de către Serviciul de stare civilă municipiul Chișinău sub nr.633 (f.d.6).

La data de 13 aprilie 2023, ***** s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond prima instanță a ajuns la concluzia admiterii cererii de chemare în judecată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței, la data de 02 noiembrie 2023, avocatul***** în interesele apelantului ***** a declarat cerere de apel

împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând casarea acesteia cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

Raportând dispozițiile normelor suscitate la circumstanțele cauzei, evaluând soluția primei instanțe prin prisma raționalismului pretențiilor înaintate în raport cu circumstanțele de fapt și de drept invocate, Colegiul consideră concluzia instanței de fond ca fiind corectă.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în cererea de apel, instanța de apel constată că soluția a fost dată de către instanța de fond cu elucidarea pe deplin a circumstanțele cauzei, cu lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele invocate.

În acest sens, Colegiul reține că divorțul sub aspect juridic este desfacerea căsătoriei în baza cererii unuia sau a ambilor soți.

Potrivit legii, căsătoria poate fi desfăcută pe două căi:

- de către oficiul de stare civilă sau
- pe cale judecătorească.

Astfel, în condițiile în care pârâtul apelant ***** deja este de acord cu divorțul, fapt consemnat de altfel și în cererea de apel, reclamanta intimată prin acțiunea formulată a solicitat desfacerea căsătoriei dintre ***** și ***** înregistrată la data de 23 august 2019 și trecut în registrul actelor de stare civilă de către Serviciul de stare civilă mun. Chișinău sub nr.633, pe cale judecătorească, instanța de fond corect a ajuns la concluzia desfacerii căsătoriei dintre ***** și *****.

În această ordine de idei, actele cauzei denotă că relațiile de familie ale soților s-au destrămat, soții mai bine de un an de zile nu duc o gospodărie comună, locuind separat, pârâtul inițial s-a opus păstrării a familiei, iar în cadrul procesului de judecată și-a dat acordul la divorț, ceea ce denotă că există necesitatea desfacerii căsătoriei și că ***nu există nici un remediu pentru coabitarea pe viitor a soților***, fapt ce permite de a se concluziona că ***conviețuirea acestora și păstrarea familiei în continuare sânt imposibile***, motiv pentru care Colegiul menține concluzia instanței de fond privind desfacerea căsătoriei dintre ***** și *****.

Or, în corespundere cu art.37 alin.(3) din Codul familiei, ***instanța judecătorească va desface căsătoria dacă va constata că conviețuirea soților și păstrarea familiei în continuare sânt imposibile.***

Sub un alt aspect Colegiul reține că pârâtul apelant se află peste hotarele țării și nu a revenit în țară nici la data întocmirii tranzacției de partajare a averii, care a fost semnată de mama pârâtului apelant, dar nici pe parcursul desfășurării procesului de judecată.

Totodată, pârâtul apelant nu s-a prezentat la OSC pentru a depune cerere de

divorț, nu a demonstrat că s-ar fi prezentat la OSC ori la notar pentru a desface căsătoria pe cale extrajudiciară, iar faptul că acesta fiind peste hotare a scris mesaje soției sale nu echivalează cu prezența fizică la notar ori la OSC, dar nici intimata cu soacra în baza procurii nu pot desface căsătoria pe cale extrajudiciară, caz în care reclamanta intimată nu a avut altă posibilitate să depună cerere de desfacere a căsătoriei decât prin intermediul instanței de judecată, caz în care urmează să compenseze reclamantei cheltuielile de judecată, inclusiv de asistență juridică or, fiind o cerință subsecventă celei principale, poartă soarta cerinței de bază.

Conform art.94 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească părții care a avut câștig de cauză toate cheltuielile de judecată.

Colegiul apreciază critic argumentele apelantului invocate în cererea de apel precum că instanța de fond nu a acordat deplină eficiență prevederilor prevăzute la art.97 alin.(3) CPC, în condițiile în care aceste prevederi la caz sunt inaplicabile, or la caz apelantul pârât a fost notificat (f.d.23), față de acesta fiind înaintate în prealabil pretenții, caz în care nu este degrevat de achitarea cheltuielilor de judecată.

Potrivit prevederilor art.96 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. (1^1) Cheltuielile menționate la alin.(1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Reieșind din dovezile prezentate de către avocatul reclamantei (f.d.3) în cumul cu materialele cauzei, precum și complexitatea prezentei cauze, noutatea și dificultatea întrebărilor juridice ridicate de speță, aportul avocatului la soluționarea cauzei, timpul și munca depusă de avocat, aptitudinile speciale necesare pentru a acorda asistență, natura și durata relației dintre avocat și client, experiența, reputația și abilitatea avocatului, Colegiul corect a concluzionat ca fiind necesară compensarea din contul pârâtului apelant a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5000 lei (f.d.11), ca fiind o sumă necesară, reală și rezonabilă ca mărime, în speță fiind făcută dovada suportării acestora.

Aderent, Colegiul respinge și celelalte argumente ale apelantului dat fiind irelevante cauzei în contextul celor indicate supra, or, argumentele instanței de fond fiind apreciate în ordine de apel își găsesc justificare absolută atât de fapt, cât și de drept.

Totodată, este important de remarcat faptul că apelantul, utilizând calea de atac nu a prezentat în instanța de apel probe de natură să răstoarne concluziile expuse în hotărârea contestată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că prima instanță a elucidat pe deplin circumstanțele cauzei, instanța de fond a adoptat o hotărâre întemeiată, iar cererea de apel este nefondată, Colegiul civil ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.385 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de avocatul***** în interesele apelantului *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului
Țurcan Ion

Judecătorii
Malîi Ala

Mihaila Viorica

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Judecător Țonov Irina)
Dosarul: nr.2a-4602/23 (2-23055381-02-2a-14122023)

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

11 aprilie 2024 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

Instanța compusă din:
Președintele ședinței, judecătorul Țurcan Ion
Judecătorii Malîi Ala și Mihaila Viorica
Grefier Lungu Eduard

examinând în ședință publică cererea de apel declarată de avocatul***** în interesele apelantului ***** împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art.385 lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

d e c i d e:

Se respinge apelul declarat de avocatul***** în interesele apelantului *****.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02 noiembrie 2023, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către ***** privind desfacerea căsătoriei, compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni de la comunicare, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele completului
Țurcan Ion

Judecătorii
Malîi Ala

Mihaila Viorica